

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Problemlı İnternet Kullanım Davranışlarının Öz-Yönetimli Öğrenme Becerileri Açısından İncelenmesi *

A View Of Primary School Teacher Candidates' Problematic Internet Usage Behaviours In Terms Of Self-Directed Learning Skills

İlkay AŞKIN TEKKOL**
Burcu KARABULUT COŞKUN***

Öz:

Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının teknolojik araçlar aracılığı ile erişim sağladıkları interneti, doğru süre ve amacına yönelik olmayan kullanımlarını ifade eden problemlı internet kullanım davranışlarını, kendi öğrenme davranışlarını düzenleyebilme sürecine dayanan öz-yönetimli öğrenme becerileri çerçevesinde incelemektir. Yöntem olarak bir durumun betimlenmesi ve farklı yönleri ile ortaya koyulmasına yönelik olan tarama deseninin kullanıldığı araştırmanın çalışma grubunu Karadeniz bölgesindeki bir üniversitenin Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim görmekte olan öğretmen adayları oluşturmuştur. Araştırmanın verilerinin toplanmasında, “Lisans Öğrencileri için Problemlı İnternet Kullanım Davranışları Ölçeği” ve “Öz-Yönetimli Öğrenme Becerileri Ölçeği” ile toplanmıştır. Elde edilen veriler uygun istatistiksel yöntemler ile analiz edilerek sonuçlar yorumlanmıştır. Buna göre araştırma sonuçları incelendiğinde, ilk olarak sınıf öğretmeni adaylarının problemlı internet kullanım davranışları incelenmiş ve problemlı internet kullanım davranışlarına yönelik ortalama puanın, ölçeğin orta puanının altında olduğu tespit edilmiştir. İkinci olarak öz-yönetimli öğrenme ortalama puanları incelendiğinde ise, öz-yönetimli öğrenme puanlarının, ölçek orta puanının üzerinde olduğu

* Bu çalışma 2018- Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu'nda Sözlü Bildiri olarak sunulmuştur.

** Doç. Dr., Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Kastamonu, itekkol@kastamonu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0964-1528

*** Dr. Öğr. Üyesi., Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Kastamonu, bkarabulut@kastamonu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5287-2239

görülmüştür. Sonrasında sınıf öğretmeni adaylarının problemleri internet kullanımı davranışları ve öz-yönetimli öğrenme becerileri, sınıf düzeyi açısından incelendiğinde, anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir. Son olarak sınıf öğretmeni adaylarının problemleri internet kullanımı davranışları ile öz-yönetimli öğrenme becerileri arasında ilişki incelendiğinde de ikisi arasında negatif yönlü, düşük düzeyde ilişki olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bulgular yorumlanarak çalışma sonunda elde edilen sonuçlar doğrultusunda öneriler sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Sınıf Öğretmeni Adayı, Problemleri İnternet Kullanımı Davranışı, Öz-Yönetimli Öğrenme Becerisi

Abstract:

This research aims to examine the problematic internet use behaviours of primary school teacher candidates, which express their use of the internet, that they can access through technological tools, for the right time and the purpose, within the framework of self-directed learning skills based on the process of regulating their learning behaviours. The study group of the research, in which the descriptive review design was used to describe a situation and reveal its different aspects, consisted of pre-service teachers studying at the Faculty of Education, Department of Classroom Education of a university in the Black Sea region. The research data was collected with the “Problematic Internet Use Behaviors Scale for Undergraduate Students” and the “Self-Managed Learning Skills Scale”. The obtained data were analyzed with appropriate statistical methods, and the results were interpreted. Accordingly, when the research results were examined, first of all, the problematic internet use behaviours of the primary school teacher candidates were examined, and it was determined that the average score for the problematic internet use behaviours was below the middle score of the scale. Secondly, when the average scores of self-directed learning were examined, it was seen that the self-directed learning scores were above the average score on the scale. Afterwards, when the primary school teacher candidates’ problematic internet use behaviours and self-directed learning skills were examined in terms of grade level, there was a significant difference. Finally, when the relationship between the problematic internet use behaviours of primary school teacher candidates and their self-directed learning skills was examined, it was determined that there was a negative and low-level relationship between the two. The findings were interpreted, and suggestions were presented in line with the results obtained at the end of the study.

Keywords: Primary school teacher candidates, problematic internet usage behavior, self-directed learning skills

Giriş

Kendi öğrenme ihtiyaçlarını tespit edebilen, ihtiyaçları doğrultusunda gerekli bilgilere ulaşmayı amaçlayan bireylerin tercih ettikleri bilgi kaynakları arasında ise internet başı çekmektedir. İnternetin yaygın kullanımının pek çok olumlu etkisinin yanında kullanımı kontrol altına alamamaya bağılı olarak bazı olumsuz sonuçları ortaya çıkabilmektedir. Bu tür olumsuz internet kullanım davranışları problemlı internet kullanımı olarak görülmektedir. İlk olarak 1990'larda ortaya "internet bağımlılığı" olarak ortaya atılan kavram, diğere madde bağımlılıklarına benzer tanımlamalar ile internetin aşırı kullanımı ve bu aşırılığı kontrol etmede dürtü kontrol bozukluğu yaşama olarak tanımlanmıştır (Goldberg, 1996). Kavramın çıkışından sonra pek çok araştırmacı tarafından çalışmalar yapılmış ve bazı noktalarda bir bağımlılık türü olarak algılanması yerine, bağımlılık davranışına doğru seyreden bir tür problemlı kullanım davranışı olarak nitelenmeye başlandığı görülmüştür (Griffiths, 1998).

Problemlı internet kullanımı; internetin planlanandan uzun süre kullanılması, kullanımı kontrol etmede zorluk yaşama, internet yokluğunda agresyon, stres ya da içe kapanma gibi olumsuz duyu durumlarına girme, zihinsel meşguliyet yaşama davranışları olarak tanımlanmıştır (Griffiths, 1998). Tam (2012), problemlı internet kullanımını internet bağımlılığından ayırt edebilmek için 4 basamaklı tanılama sürecinden bahsetmiştir. Buna göre;

1. Aşama: bireylerdeki problemlı internet kullanım davranışları aileleri tarafından fark edilmekte ve yaşam düzenlerinde yapılan ufak düzenlemeler ile giderilebilmekte,
2. Aşama: bireylerdeki problemlı internet kullanım davranışları aileleri, öğretmenleri ve akranları tarafından fark edilmekte ve okul aile iş birliği ile giderilebilmekte,
3. Aşama: bireylerdeki problemlı internet kullanım davranışları artık aile ve okul müdahalesi ile giderilememekte psikolojik destek önerilmektedir.
4. Aşama: bireylerdeki problemlı internet kullanım davranışları bu düzeyde patolojik internet kullanımı olarak adlandırılmakta ve psikiyatrik destek önerilmektedir (Tam, 2012).

Bilgiler ışığında, çalışma kapsamında söz konusu kavram bir bağımlılık olarak değil, bireylerin zihinsel ve davranışsal olarak günlük yaşam becerilerine etki eden olumsuz bir faktör olarak ele alınmıştır.

Meslek yaşamına atılmadan önce günlük yaşamın tamamını kapsayan eğitim öğretim ortamlarında, eğitim öğretimi olumlu ya da olumsuz etkileyen faktörlerin belirlenip düzenlenmesinin önemli olduğı düşünülmektedir. İnternet teknolojisinin yaygın kullanılması, internet erişiminin mobil düzeyde kolaylaşması gibi imkanlar sayesinde öğrenciler interneti okul ortamlarında da rahatça kullanabilmektedir. Bu noktada internetin okul ortamlarında kullanımının olumlu ve olumsuz etkilerinin günlük yaşam becerileri çerçevesinde araştırılması önemli görülmektedir.

Öte yandan okul ortamlarında öğrencilerin kendi öğrenme sorumluluklarını yönetebilmesinde etkili olan da pek çok davranış türü bulunmaktadır. Bunların en

başında “öz-yönetim” becerisinin bulunduğu söylenebilmektedir. Bireylerin kendi sorumluluklarını düzenlemesi olarak görülebilen bu faktör aynı zamanda öğrencilerin öğrenme sorumluluk ve görevlerini de etkileyebilmektedir (Knowles, 1975). Öğrenme durumlarına etki eden ve “öz-yönetimli öğrenme” olarak adlandırılan kavramın internet kullanım davranışlarından ne düzeyde etkilendiğinin de belirlenmesi, bu becerilerin geliştirilmesinde herhangi bir sorun yaşamasına neden olup olmayacağının ortaya konması adına önemli görülmektedir.

Öz-yönetimli öğrenmenin alanyazında farklı ifadelendirmeleri olduğu görülmektedir. Bu ifadeler örnek olarak; öz-planlı öğrenme, bağımsız öğrenme, araştırma yöntemi, kendi kendine eğitim, kendi kendine öğretim, kendi kendine çalışma terimleri verilebilir (Knowles, 1975; Brookfield, 2009). Öz-yönetimli öğrenme en geniş anlamıyla, bireylerin kendi öğrenme ihtiyaçlarını belirlemeleri, öğrenme hedeflerini ve öğrenmek ihtiyaç duydukları kaynakları tanımlayabilmeleri, bu doğrultuda uygun öğrenme stratejilerini seçme ve kullanabilmeleri ve öğrenme sonuçlarını değerlendirebilmeleridir (Knowles, 1975). Diğer bir deyişle öz-yönetimli öğrenenler amaç ve hedeflerini belirleyebilir, ihtiyaç duydukları kaynakları tespit edebilir ve öğrenme deneyimlerini resmi öğrenme ortamlarının dışında da değerlendirebilirler (Richard, 2007). Öz-yönetim becerisine sahip bireyler, normal sınırlarını yüksek standartlara ulaşmak için zorlayan bağımsız, öz-güdülenmeye sahip bireyler olarak görülmelerinin yanı sıra öğrenmeye açık, meraklı ve kendilerini geliştirmeye istekli, düzenli ve öz-kontrollü bireyler olarak görülmektedirler (Jennett, 1992; Savin-Baden ve Major, 2004).

Bu özellikler tüm bireyler için önemli olmakla birlikte okullarda öğrencilerin yetiştirilmesinde baş rol sahibi olan öğretmenler açısından da kritik bir konuma sahiptir. Nitekim Şahin (2010), öz-yönetimli öğretmeni, kendi ihtiyaçlarını tespit edebilen ve bu ihtiyaçlarını nasıl karşılayabileceğinin farkında olan bireyler olarak tanımlamaktadır. Roberts ve Henson (2000) da öğretmenlerin öz-yönetimli öğrenme yetkinlikleri ile öğretim performansları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir (Akt: Şahin ve Erden, 2009). Bu bilgiler ışığında öğretmenlerin öz-yönetimli öğrenme becerilerini taşımalarının oldukça gerekli olduğu görülmektedir.

Tüm bunlardan yola çıkarak, bireylerin günlük yaşam becerilerini gerçekleştirmesinin temelinde psikolojik iyi oluş halinin önemli bir etken olduğu düşünülmektedir. Bu sayede bireyler yaşamlarını düzenleyebilmekte gerek akademik gerek ailevi gerekse sosyal sorumluluklarını yerine getirebilmektedir. Bu noktada bireylerin yaşamlarındaki öz yönetim becerilerini etkileyen olumsuz faktörler arasında problemlerli internet kullanım davranışının da etkisinin olabileceği söylenebilmektedir (Dursun, 2022).

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının problemlerli internet kullanım davranışlarını, öz-yönetimli öğrenme becerileri çerçevesinde incelemektir. Bu amaç doğrultusunda, sınıf öğretmeni adaylarının problemlerli internet kullanım davranışları ve öz-yönetimli öğrenme beceri düzeyleri incelenmiş, cinsiyet ve sınıf değişkenleri açısından değişimlerine bakılmış ve son olarak problemlerli internet kullanım davranışı ile öz-yönetimli öğrenme becerisi arasındaki ilişki analiz edilmiştir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bir durumun betimlenmesi ve farklı yönleri ile ortaya koyulmasına yönelik olan araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Tarama yönteminde araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içerisinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışan bir yöntem olarak görülmektedir (Karasar, 2009; Bijou, Peterson ve Ault, 1968). Bu çalışma kapsamında lisans öğrencilerinin problemlı internet kullanım davranışlarının öz-yönetimli öğrenme bağlamında belirlenmesi amaçlandığından, çalışmada betimsel bir yaklaşım benimsenmesine karar verilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, ülkemizin Karadeniz bölgesinde yer alan bir üniversitenin Eğitim Fakültesi, Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda öğrenim görmekte olan öğretmen adayları oluşturmuştur. Çalışma grubuna ilişkin betimsel istatistikler Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1

Çalışma grubuna ilişkin betimsel istatistikler

Cinsiyet	f	%
Kız	310	77,11
Erkek	92	22,89
Sınıf Düzeyi		
1. Sınıf	89	22,14
2. Sınıf	105	26,12
3. Sınıf	126	31,34
4. Sınıf	82	20,04
Toplam	402	100

Çalışmaya 310 kız, 92 erkek olmak üzere toplam 402 sınıf öğretmeni adayı katılmıştır. Çalışma grubu sınıf düzeyleri açısından incelendiğinde, birinci sınıf düzeyinde 89; ikinci sınıf düzeyinde 105; üçüncü sınıf düzeyinde 126; dördüncü sınıf düzeyinde ise 82 sınıf öğretmeni adayının yer aldığı görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplanmasında, Karabulut-Coşkun (2015) tarafından geliştirilen "Lisans Öğrencileri için Problemlı İnternet Kullanım Davranışları Ölçeği" ve Aşkın (2015) tarafından geliştirilen "Öz-Yönetimli Öğrenme Becerileri Ölçeği" kullanılmıştır. "Lisans Öğrencileri için Problemlı İnternet Kullanım Davranışları Ölçeği" 32 madde ve sekiz faktörden oluşmaktadır. Beşli likert tipinde geliştirilmiş olan ölçeğin

güvenirlilik değeri ,83 olarak belirlenmiştir (Karabulut-Coşkun, 2015). Ölçeğin bu araştırmadaki güvenirliği ise ,93 olarak hesaplanmıştır. Öz-Yönetimli Öğrenme Becerileri Ölçeği; 21 madde ve dört boyuttan oluşan bir ölçektir. Ölçeğin güvenirliği ,90 olarak belirlenmiştir (Aşkın, 2015). Ölçeğin bu araştırmadaki güvenirliği ise ,91 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS programından yararlanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesinde bağımsız gruplar t testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Problemlı İnternet Kullanım Davranışları ile Öz-Yönetimli Öğrenme Becerileri arasındaki ilişkinin tespit edilebilmesi amacıyla da Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı hesaplanmıştır.

Bulgular

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Problemlı İnternet Kullanımı Davranışına İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmeni adaylarının problemlı internet kullanımı davranışına ilişkin betimsel istatistikler Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2

Sınıf öğretmeni adaylarının problemlı internet kullanımı davranışına ilişkin betimsel istatistikler

Problemlı İnternet Kullanımı	En Düşük	En Yüksek	$\bar{X}$	ss
	32	143	68,57	19,60

Tablo 2 incelendiğinde, sınıf öğretmeni adaylarının problemlı internet kullanımı ölçeğinden aldıkları en düşük puanın 32, en yüksek puanın ise 143 olduğu görülmektedir. Ölçeğe ilişkin ortalama ise 68,57 bulunmuştur. Bu değer ölçek orta puanının altındadır (Ölçek orta puanı:96). Sınıf öğretmeni adaylarının problemlı internet kullanımı davranışlarının sınıf düzeyi açısından incelenmesine ilişkin betimsel değerler Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3

Sınıf düzeyine göre problemlı internet kullanımı davranışlarına ilişkin puanların aritmetik ortalama ve standart sapmaları

Sınıf Düzeyleri	n	$\bar{X}$	ss
1. Sınıf	89	72,57	17,62
2. Sınıf	105	66,29	17,23
3. Sınıf	126	64,77	20,12
4. Sınıf	82	73	22,18
Toplam	402	68,57	19,60

Tablo 3’de göre sınıf öğretmenı adaylarının problemlı internet kullanım davranışlarına ilişkin en yüksek ortalamanın dördüncü sınıfta olduğu, bunu birinci sınıfın izlediği, üçüncü sınıfını ise en düşük ortalamaıa sahip olduğu görölmektedir. Bu farkların anlamlılığına ilişkin sonuçlar Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4

Sınıf düzeyine göre problemlı internet kullanımı davranışlarına ilişkin ANOVA sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	5402,88	3	1800,96	4,82	,003
Gruplar İçi	148622,53	398	373,40		
Toplam	154014,41	401			

$p < 0,05$

Tablo 4 incelendiğinde sınıf öğretmenı adaylarının sınıf düzeylerine göre problemlı internet davranışlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı görölmektedir. Bu farklılığın kaynağına ilişkin veriler Tablo 5’te yer almaktadır.

Tablo 5

Sınıf düzeyine göre problemlerli internet kullanımı davranışlarına ilişkin grup karşılaştırmaları sonuçları

Gruplar		Ortalama Farkı
1. Sınıf	2. Sınıf	6,28732
	3. Sınıf	7,803319*
	4. Sınıf	-,42697
2. Sınıf	1. Sınıf	-6,28732
	3. Sınıf	1,51587
	4. Sınıf	-6,71429
3. Sınıf	1. Sınıf	-7,803319*
	2. Sınıf	-1,51587
	4. Sınıf	-8,23016*
4. Sınıf	1. Sınıf	,42697
	2. Sınıf	6,71429
	3. Sınıf	8,23016*

Tablo 5'te sınıf öğretmen adaylarının sınıf düzeylerine göre problemlerli internet davranışlarının üçüncü sınıflar lehine birinci ve dördüncü sınıflara göre anlamlı şekilde farklılaştığı görülmektedir.

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öz-Yönetimli Öğrenme Becerilerine İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmen adaylarının öz-yönetimli öğrenme becerilerine ilişkin betimsel istatistikler Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6

Sınıf öğretmen adaylarının öz-yönetimli öğrenme becerilerine ilişkin betimsel istatistikler

Öz-yönetimli öğrenme becerileri	En Düşük	En Yüksek	$\bar{X}$	ss
	47	105	85,69	10,49

Tablo 6 incelendiğinde, sınıf öğretmen adaylarının öz-yönetimli öğrenme becerileri ölçeğinden aldıkları en düşük puanın 47, en yüksek puanın ise 105 olduğu görülmektedir. Ölçeğe ilişkin ortalama ise 85,69 bulunmuştur. Bu değer ölçek orta puanının üstünde yer almaktadır (Ölçek orta puanı:63). Sınıf öğretmen adaylarının öz-yönetimli öğrenme becerilerinin sınıf düzeyi açısından incelenmesine ilişkin betimsel değerler Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7

Sınıf düzeyine göre öz-yönetimli öğrenme becerilerine ilişkin puanların aritmetik ortalama ve standart sapmaları

Sınıf Düzeyleri	n	$\bar{X}$	ss
1. Sınıf	89	82,24	82,24
2. Sınıf	105	84,18	10,91
3. Sınıf	126	87,62	9,88
4. Sınıf	82	88,40	10,19
Toplam	402	85,69	10,49

Tablo 7'ye göre sınıf öğretmeni adaylarının öz-yönetimli öğrenme becerilerine ilişkin en yüksek ortalamanın dördüncü sınıfta olduğu, bunu üçünü sınıfın izlediği, birinci sınıfını ise en düşük ortalama sahip olduğu görülmektedir. Bu farkların anlamlılığına ilişkin sonuçlar Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8

Sınıf düzeyine göre öz-yönetimli öğrenme becerilerine ilişkin ANOVA sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	2373,09	3	791,03	7,542	,000
Gruplar İçi	41741,04	398	104,88		
Toplam	44114,13	401			

Tablo 8 incelendiğinde sınıf öğretmeni adaylarının sınıf düzeylerine öz-yönetimli öğrenme becerilerinin anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Bu farklılığın kaynağına ilişkin veriler Tablo 9'da yer almaktadır.

Tablo 9

Sınıf düzeyine göre öz-yönetimli öğrenme becerilerine ilişkin grup karşılaştırmaları sonuçları

Gruplar		Ortalama Farkı
1. Sınıf	2. Sınıf	-1,94500
	3. Sınıf	-5,38309*
	4. Sınıf	-6,16648*
2. Sınıf	1. Sınıf	1,94500
	3. Sınıf	-3,43810
	4. Sınıf	-4,22149*
3. Sınıf	1. Sınıf	5,38309*
	2. Sınıf	3,43810
	4. Sınıf	-,78339
4. Sınıf	1. Sınıf	6,16648*
	2. Sınıf	4,22149*
	3. Sınıf	,78339

Tablo 9 incelendiğinde, sınıf öğretmeni adaylarının sınıf düzeylerine göre öz-yönetimli öğrenme becerilerinin üçüncü sınıflar lehine birinci sınıfta, dördüncü sınıflar lehine de birinci ve ikinci sınıflara göre anlamlı şekilde farklılaştığı görülmektedir.

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öz-Yönetimli Öğrenme Becerileri ile Problemli İnternet Kullanımı Davranışlarına İlişkin Bulgular

Sınıf Öğretmeni adaylarının öz-yönetimli öğrenme becerileri ile problemli internet kullanımı davranışları arasındaki ilişkiyi inceleyen analiz sonuçları Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10

Sınıf öğretmeni adaylarının öz-yönetimli öğrenme becerileri ile problemli internet kullanımı davranışları arasındaki ilişki

		Öz-Yönetimli Öğrenme	Problemli İnternet Kullanımı Davranışı
Öz-Yönetimli Öğrenme	Pearson	1	-,353*
	p		,000
	n	402	402
Problemli İnternet Kullanım Davranışı	Pearson	-,353*	1
	p	,000	
	n	402	402

Tablo 10 incelendiğinde sınıf öğretmeni adaylarının problemli internet kullanımı davranışı ile öz-yönetimli öğrenme becerileri arasında, negatif yönlü düşük düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir.

Sonuç Tartışma ve Öneriler

Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının problemlı internet kullanımı davranışlarını incelemek ve bu davranışlar ile öz-yönetimli öğrenme becerileri arasındaki ilişkiyi tespit etmektir. Araştırma sonuçlarına bakıldığında sınıf öğretmeni adaylarının problemlı internet kullanımı davranışlarının, ölçek orta puanının altında olduğu görülmüştür. Bu durumda sınıf öğretmeni adaylarının problemlı internet kullanımı davranışlarının yüksek olmadığını söylemek mümkündür. Bir başka deyişle sınıf öğretmeni adaylarının internet kullanımı konusunda çok sorun yaşamadıkları ve bu konuda öz-kontrollü oldukları düşünülebilir. Bu sonucun Karakoyun (2017) ve Kolan (2020)'ın çalışmaları ile paralellik gösterdiği görülmektedir. Bu çalışmalarda ayrıca katılımcıların öğrenme sorumluluklarını iyi düzeyde gösterdiği de görülmektedir. Bu durum her iki çalışma için de problemlı internet kullanım davranışı düşük olan bireylerin öğrenme sorumluluklarını düzenlemede sorun yaşamadıkları sonucunu ispatladığı şeklinde yorumlanabilmektedir. Alan yazın incelendiğinde problemlı kullanım davranış puanının orta düzeyde olduğu belirten çalışmalar da dikkati çekmektedir. Örneğin Tutgun (2009)'un çalışmasında problemlı internet kullanım davranış puanı orta düzeyde hesaplanmıştır.

Sınıf öğretmeni adaylarının problemlı internet kullanımı davranışlarının sınıf düzeyi açısından incelenmesine yönelik olan sonuçlarına bakıldığında üçüncü sınıftaki sınıf öğretmeni adaylarının problemlı internet kullanımı davranışlarının anlamlı düzeyde birinci ve dördüncü sınıflardan düşük olduğu görülmüştür. Bu sonucun nedeni olarak, en yoğun program içeriğinin 3. Sınıfta sunulması ile öğrencilerin daha çok vaktini akademik görevler için kullanmak zorunda kalmaları ihtimalini getirmektedir. Bu çıkarımın alan yazında Cengizhan (2005) ve Baltacı (2017) tarafından yapılmış olan çalışmalarda karşılık bulduğu görülebilmektedir.

Çalışmanın aksine alan yazın incelendiğinde sınıf düzeyi ile problemlı internet kullanımı davranışları arasında ilişki olmadığı sonucuna varan çalışmaların olduğu da görülmektedir (Türkoğlu, 2013). Çalışma sonuçları ortalama puan bazında yorumlanacak olursa, problemlı internet kullanımı ortalama puanı en yüksek puan olan grubun 4. Sınıf öğrencilerinden oluştuğu görülmektedir. Daha önce çalışmalar incelendiğinde bu sonucun aksine 1. Sınıf öğrencilerinin ortalama puanlarını yüksek bulan (Tutgun, 2009), Sınıf öğrencilerinin ortalama puanlarını yüksek bulan (Saritepeci vd., 2017) çalışmaların olduğu gibi sınıf düzeyinin problemlı kullanımlarıyla ilişkisinin olmadığı sonucuna varan çalışmaların da olduğu görülmektedir (Ghafari vd., 2012).

Öz-yönetimli öğrenme becerileri açısından sınıf öğretmeni adaylarının ortalamaları ölçek orta puanının üzerinde bulunmuştur. Bu durumda sınıf öğretmeni adaylarının öz-yönetimli öğrenme becerilerinin yüksek olduğunu söylemek mümkündür. Bu sonuç bu konuda yürütülmüş olan araştırma sonuçlarıyla da örtüşmektedir (Aşkın, 2015; Sarmasoğlu ve Görgülü, 2014).

Öz-Yönetimli Öğrenme Becerileri sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Sınıf düzeyi arttıkça sınıf öğretmeni adaylarının öz-yönetimli öğrenme becerilerinin arttığı görülmektedir. Üçüncü sınıf öğrencilerinin puanları birinci sınıf öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek bulunurken, dördüncü sınıf öğrencilerinin puanları da birinci ve ikinci sınıf öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek

bulunmuştur. Alanyazında da sınıf düzeyleri arttıkça öğretmen adaylarının öz-yönetimli öğrenme becerilerinin arttığını ortaya koyan çalışmalar yer aldığı görülmektedir (Acar, 2014).

Problemlerli internet kullanımı davranışı ile öz-yönetimli öğrenme becerileri arasında, negatif yönlü düşük düzeyde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Buna göre, öz-yönetimli öğrenme becerisi düşük bireylerin problemlerli internet kullanımı konusunda eğilimli oldukları düşünülebilir. Bu sonucun alanyazın ile tutarlılık gösterdiği görülmektedir. Caplan (2010) araştırmasında öz-yönetim ile yakından ilişkili olan öz-düzenleme becerilerindeki yetersizliklerin olumsuz internet kullanımının bir yordayıcısı olduğunu ortaya koymuştur. Benzer olarak Alçay (2019) da öz-düzenleme puanlarının problemlerli internet kullanımı davranışlarının yarısından fazlasını yordadığını tespit etmiştir. Bunlara ek olarak Alt ve Boniel-Nissim'in (2018) tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre problemlerli internet kullanım davranışlarının kontrol altına alınmasının öz-düzenleme becerilerine katkı sağlayabileceği yönünde görüş de sunulmuştur. Tüm bunlar ışığında problemlerli internet kullanımı davranışının öz-yönetimli öğrenme becerisi düşük bireylerde daha yüksek olduğu sonucuna varılabilir.

Bu araştırma ülkemizin Karadeniz bölgesinde yer alan bir üniversitenin Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda öğrenim görmekte olan öğretmen adayları ile sınırlıdır. Gerek bu çalışmada gerekse alan yazında sınıf düzeyi değişkenine yönelik çalışmaların farklı sonuçlarının olması nedeniyle, doğrudan sınıf düzeylerinin ilgili davranışlarına olan etkisini inceleyen, her düzeyden eşit oradan katılımın sağlanabileceği ampirik ve tarama çalışmalarının artırılması önerilmektedir.

Araştırmanın çalışma grubu genişletilerek ve farklı bölümlerdeki öğretmen adaylarının problemlerli internet kullanımı davranışları ile öz-yönetimli öğrenme becerileri arasındaki ilişki incelenebilir. Ayrıca deneysel çalışmalar yürütülerek problemlerli internet kullanımı davranışının öz-yönetimli öğrenme becerisi üzerindeki etkisi ele alınabilir.

Kaynakça:

ACAR, Canan, (2014), *Fen bilgisi öğretmen adaylarının kendi kendine öğrenme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

ALÇAY, Ebru Sedef, (2019), *Ergenlerde problemlİ internet kullanımı ile bilinçli farkındalık ve öz düzenleme arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

ALT, Dorit, & BONIEL-NISSIM, Meyran. (2018), "Links between adolescents' deep and surface learning approaches, problematic Internet use, and fear of missing out (FOMO)", *Internet interventions*, 13: 30-39.

AŞKIN, İlkey, (2015), *Üniversite öğrencilerinin öz-yönetimli öğrenme becerilerinin incelenmesi*. [Doktora Tezi]. Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

BIJOU, Sidney W. PETERSON, Robert F. & AULT, Marion H, (1968), "A method to integrate descriptive and experimental field studies at the level of data and empirical concepts", *Journal of Applied Behavior Analysis*, 2: 175-191.

BROOKFIELD, Stephen D, (2009), "Self-directed learning. Maclean", *International handbook of education for the changing world of work*. (Eds. Rupert. & Wilson, David.), Springer Science and Business Media.

CAPLAN, Scott E, (2010), "Theory and measurement of generalized problematic Internet use: A two-step approach", *Computers in Human Behavior*, 26: 1089-1097.

DURSUN, Asiye, (2022), "Ergenlerin Problemlİ İnternet Kullanımı ve Psikolojik İhtiyaçlarına İlişkin Görüşleri", *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 12(2): 521-546.

GHAFAARI, Azita Bala, SIAMIN, H., ABEDI, G., & HASANZADEH, R. (2012), "Does internet is as a barrier or facilitation factor in academic life?", *HealthMFD*, 6(11): 3584-3590.

GOLDBERG, Ivan, (1996), Internet addiction disorder. Retrieved 12 October 2021, from www.webs.ulpgc.es/aejs/JR/Documentos/ciberadictos.doc.

GRIFFITHS, Mark, (1998), *Internet addiction: does it really exist in: gackenbach, psychology and the internet: intrapersonal, interpersonal, and transpersonal implications*. Academic, New York.

JENNETT, Penny Annette, (1992), "Self-directed learning: a pragmatic view", *The Journal of Continuing Education in the Health Professions*, 12: 99-104.

KARABULUT-COŞKUN, Burcu, (2015), *Lisans öğrencilerinin problemlİ internet kullanım davranışları ve bu davranışları etkileyen faktörler: modelleme çalışması*. [Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

KARAKOYUN, Ferit, (2017), "Öğretmen adaylarının internet bağımlılık düzeylerinin incelenmesi: Dicle üniversitesi örneği", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(64-Ek Sayı), 1440-1449.

KARASAR, Niyazi, (2009), *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım.

KNOWLES, Malcolm Stepheer, (1975), *Self-directed learning: A guide for learners and teachers*. Englewood Cliffs.

KOLAN, Halil İbrahim, (2020), *Lise öğrencilerinin problemli internet kullanımının öğrenme sorumluluğunu yordama gücü*. [Yüksek Lisans Tezi]. Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

RICHARD, Virginia B, (2007), “Self-directed learning revisited: A process perspective”, *International Journal of Self-Directed Learning*, 4(1): 53–64.

SARITEPECİ, Mustafa, DURAK, Hatice, & DURAK, Aykut, (2017), *Öğretmen adaylarının problemli internet kullanımlarının sosyal medya kullanım alışkanlıkları çerçevesinde incelenmesi*. 11. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu, Malatya.

SARMASOĞLU, Şenay ve GÖRGÜLÜ, Selma. (2014). “Hemşirelik öğrencilerinin kendi kendine öğrenme hazırlaş düzeyleri”, *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 13-25.

SAVIN-BADEN, Maggi & MAJOR, Claire. Howell, (2004), *Foundations of problem based learning*. MPG Books Ltd.

ŞAHİN, Ersin, (2010), *İlköğretim sınıf öğretmenlerinin öğretim stili tercihlerinin, cinsiyetlerinin, mesleki kıdemlerinin, özyeterlik algılarının ve özyönetimli öğrenmeye hazırlanış düzeylerinin mesleki yeterlikleri üzerindeki etkisi*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ŞAHİN, Ersin ve ERDEN, Münire, (2009), “Öz-yönetimli öğrenmeye hazırlanış ölççeğinin (ÖYÖHÖ) geçerlik ve güvenilirlik çalışması”, *E-Journal Of New World Sciences Academy*, 4 (3): 695-706.

TAM, Philip, (2012), “Problematic internet use in childhood and youth: evolution of a 21st century affliction”, *Australas Psychiatry*, 21: 533-536.

TUTGUN, Aylin, (2009), *Öğretmen adaylarının problemli internet kullanımlarının incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

TÜRKOĞLU, Sevgi, (2013), *Ergenlerin problemli internet kullanımları ile siber zorbalık eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

EXTENDED ABSTRACT:

Introduction

In addition to the many positive effects of the widespread use of the Internet, some negative consequences may arise due to the inability to control the use. Such negative internet use behaviours are seen as problematic internet use. On the other hand, many types of behaviour in school environments are effective in helping students manage their learning responsibilities. It can be said that the first of these is the skill of “self-management”. Psychological well-being is an essential factor based on individuals’ realizing their daily life skills. This way, individuals can organize their lives and fulfil their academic, family and social responsibilities. At this point, it can be said that among the negative factors affecting the self-management skills of individuals in their lives, problematic internet use behaviour may also have an effect. From this point of view, it is expected that individuals will be able to regulate many high-level thinking skills, such as problem-solving, creativity, and critical thinking, in addition to their life skills so that they can cope with adverse situations affecting their lives on their own. In this context, the research aims to examine primary school teacher candidates’ problematic internet use behaviours within the framework of self-directed learning skills.

Method

The study group of the research, in which the descriptive review design was used to describe a situation and reveal its different aspects, consisted of pre-service teachers studying at the Faculty of Education, Department of Classroom Education of a university in the Black Sea region. The research data was collected with the “Problematic Internet Use Behaviors Scale for Undergraduate Students” and the “Self-Managed Learning Skills Scale”. The obtained data were analyzed with appropriate statistical methods, and the results were interpreted.

Findings

When the research results were examined, first of all, the problematic internet use behaviours of the primary school teacher candidates were examined, and it was determined that the average score for the problematic internet use behaviours was below the middle score of the scale. Secondly, when the average scores of self-directed learning were examined, it was seen that the self-directed learning scores were above the average score on the scale. Afterwards, when the primary school teacher candidates’ problematic internet use behaviours and self-directed learning skills were examined in terms of grade level, there was a significant difference. Finally, when the relationship between the problematic internet use behaviours of primary school teacher candidates and their self-directed learning skills was examined, it was determined that there was a negative and low-level relationship between the two. The findings were interpreted, and suggestions were presented in line with the results obtained at the end of the study.

Results

According to the research findings, it is possible to say that the problematic internet use behaviours of primary school teacher candidates are not high. In other words, it can be thought that primary school teacher candidates do not have many problems with internet use, and they are self-controlled in this regard. In these studies, it is also seen that the participants demonstrate their learning responsibilities at a reasonable level. Considering the results of examining the problematic internet use behaviours of pre-service teachers in terms of grade level, it was seen that the problematic internet use behaviours of pre-service teachers in the third grade were significantly lower than those of the first and fourth grades.

Regarding self-directed learning skills, the average of the pre-service classroom teachers was above the average score on the scale. In this case, it is possible to say that primary school teacher candidates have high self-directed learning skills. Self-directed Learning Skills showed a significant difference according to the grade level variable. As the grade level increases, it is seen that the self-directed learning skills of primary school teacher candidates increase. While the scores of the third-year students were found to be significantly higher than the first-year students, the scores of the fourth-year students were also significantly higher than the first and second-year students. It has been determined that there is a low negative correlation between problematic internet use behaviour and self-directed learning skills. Accordingly, it can be thought that individuals with low self-directed learning skills are prone to problematic internet use.

Suggestions

This research is limited to teacher candidates studying at the Faculty of Education, Department of Classroom Education of a university in our country's Black Sea region. Due to the different results of the studies on the grade level variable both in this study and in the literature, it is recommended to increase the empirical and screening studies that directly examine the effect of grade levels on their related behaviours and provide equal participation from all levels.